Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Μιὰ ζωὴ ἀφιερωμένη στὴν Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος

Περιγραφὴ τῶν διωγμῶν ἀπὸ ἕνα ἱερέα. Διαμαρτυρία ἑνὸς Ἕλληνος βουλευτοῦ

51ον

Περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἰουνίου 1914 τίποτε πλέον δὲν πείθει ὅτι μπορεῖ ν' ἀποτραπῇ ὁ πόλεμος μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας.

Συνεχίζονται τὰ διαβήματα τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Οἱ διωγμοὶ ἐξακολουθοῦν μὲ τὴν ἰδίαν ἔντασιν.

Μίαν παραστατικὴν εἰκόνα τῆς καταστάσεως δίδει πρὸς τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης Χρυσόστομον ἕνας παπᾶς, ὁ Δημήτριος Βακαλάκης, ἐφημέριος τοῦ πυρποληθέντος χωρίου Σερέκιοϊ.

«Ἦτο — λέγει ὁ παπᾶ Δημήτρης — μεσημβρία τῆς Τετάρτης. Ἕνας ἐκ τῶν χωρικῶν μας ἔρχεται κάτωχρος καὶ μοῦ λέγει: —Παπᾶ μου, οἱ Τοῦρκοι μᾶς ἔχουν περικυκλώσει καὶ μᾶς ἐδήλωσαν ὅτι θὰ μᾶς κάψουν τὸ βράδυ σὰν ποντικούς. Ἐγνώρισα πολλοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς χωροφυλακῆς, οἱ ὁποῖοι παρουσιάζονται ὡς Βασιβουζοῦκοι. Συγκαλῶ ἀμέσως τὴν δημογεροντίαν καὶ λαμβάνω διαφόρους ἀποφάσεις. Οἱ κάτοικοι ἐν τῷ μεταξὺ πληροφορηθέντες τὰ διατρέχοντα ἐξέρχονται τῶν οἰκιῶν των καὶ φεύγουν πρὸς τὸν δημόσιον δρόμον. Μόλις ἐβγῆκαν ἀπὸ τὸ χωριὸ ἐμφανίζονται ἐξηγερμένοι οἱ ἀξιωματικοὶ βασιβουζοῦκοι μὲ ἄγρια στίφη ὠπλισμένα μέχρις ὀδόντων καὶ μᾶς φωνάζουν νὰ παραδοθῶμεν. Χωρὶς νὰ περιμένουν ἀπάντησιν ἀπὸ ἡμᾶς, ἐπιπίπτουν καὶ μᾶς ἁρπάζουν τρία κορίτσια ἀπὸ τὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάννας των. Οἱ κάτοικοι τρομάζουν καὶ ὀπισθοχωροῦν. Τοὺς φωνάζω νὰ γυρίσουν πίσω καὶ τοὺς ὁπλίζω μὲ δίκαννα τουφέκια. Ὁ θάνατος ἦτον πλέον ἡ μόνη μας διέξοδος. Χίλιοι ἦσαν οἱ Χριστιανοί. Βάνω τὰ γυναικόπαιδα εἰς τρία σπίτια καὶ μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ πιάνω τὰ ταμπούρια. Κανεὶς δὲν φαίνεται ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Μένω ἐκεῖ μὲ τὰ παιδιὰ ἕτοιμος νὰ τοὺς ξαπλώσω νεκρούς. Τὰ μεσάνυχτα ἀκούω πυροβολισμούς. Εἶναι αὐτοί. Ἔρχονται νὰ μᾶς καύσουν.

»Ἀκριβῶς εἰς τὴν μίαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον οἱ Τοῦρκοι μᾶς ἐπλησίασαν. Τοὺς πυροβολοῦμεκαὶ μᾶς ἀντιπυροβολοῦν. Αἱ σφαῖραι συρίζουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὰ γυναικόπαιδα κλαίουν καὶ τρέμουν μέσα εἰς τὰ σπίτια. Οἱ πιστοὶ ὅμως τοῦ Σταυροῦ τουφεκίζουν καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ φονεύουν ἀρκετοὺς φοβεροὺς βασιβουζούκους. Ἡ ἀγρία μάχη ἐξηκολούθησεν ἕως τὴν αὐγή. Οἱ βασιβουζοῦκοι φοβηθέντες ἀπεχώρησαν καὶ μᾶς ἄφησαν τὸν δρόμον ἐλεύθερον. Ὅταν ἐξημέρωσε τοὺς εἶδα ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ βουνοῦ. Ἀπ' ἐκεῖ μᾶς ἐφώναζαν διαρκῶς: — Φύγετε γκιαούρηδες, τὰ μέρη εἶναι δικά μας.

»Χωρὶς νὰ χάσωμεν καιρὸν ἀναχωροῦμεν ἐγκαταλείποντες οἰκίας ἔπιπλα, περιουσίας ὁλοκλήρους εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Τούρκων. Μόλις ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ποταμὸν νέα ἐπίθεσις μᾶς ἐγένετο. Ἱππεῖς μᾶς διατάσσουν νὰ σταματήσωμεν. Ἀντιλαμβάνομαι ὅτι ἔχουν σκοπὸν νὰ μᾶς σφάξουν, καὶ ὄντως ἐπραγματοποίησαν ἀμέσως τὸ ἀπαίσιον σχέδιόν των. Τὰς περισσοτέρας οἰκογενείας τὰς ἀπήγαγον εἰς τὰ ὄρη, μερικοὺς γέροντας τοὺς ἔσφαξαν καὶ ἐμὲ μοῦ ἐξέσχισαν τὰ ράσα καὶ μὲ ἐξυλοκόπησαν. Πῶς κατώρθωσα νὰ σωθῶ εἶναι θαῦμα. Ὁ Θεὸς μὲ ἐβοήθησε καὶ ἐξέφυγα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν κακούργων».

Οἱ Ἕλληνες βουλευταὶ τῆς Τουρκικῆς Βουλῆς ὑψώνουν κραυγὴν διαμαρτυρίας. Ἀψηφῶν τὰς ἀπειλάς, ὁ Ἐμμανουηλίδης (ἀπὸ τὸ Ἀϊδίνιον) φωνάζει: Αὐτὰ συμβαίνουν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν ἀτιμάζουν τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος!

Ἤρχισε τὸν λόγον του μὲ μίαν κολακείαν πρὸς τοὺς Τούρκους διὰ λόγους σκοπιμότητος. Ἐὰν, εἶπεν, οἱ Ἕλληνες βουλευταὶ ἐσιωποῦσαν, θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ Τουρκικὸν κοινοβούλιον ἐλευθερία τοῦ λόγου, εἰμὴ ὑπὸ ὅρους. Ἑπομένως, τὸ νὰ ἀκουσθοῦν οἱ Ἕλληνες, ἐξυψώνει τὸ γόητρον τῆς Βουλῆς. Ἐξ ἄλλου ἐξυπηρετοῦνται «τὰ καλῶς νοούμενα συμφέροντα» τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους...

»Ἐγὼ — εἶπεν ἐν συνεχείᾳ — ἁπλοῦς βουλευτὴς καὶ ἀδύνατος ἰδιώτης, δύναμαι κάθε παράκλησιν νὰ ὑποβάλω εἰς τὸ σεβαστὸν τοῦτο σῶμα. Ὁμιλῶν ὅμως σήμερον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ζητῶ δίκαιον μόνον καὶ δικαιοσύνην· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο καὶ μόνον ζητῶ, καθίστανται συνεδιαφερόμενα ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ τόπου, διότι ἡ ἀδικία, ὡς τοιαύτη, προσβάλλει ὅλα καὶ ὅταν διαπράττηται καθ' ἑνὸς μόνον ἐξ αὐτῶν. Δὲν πιστεύω, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τῶν βουλευτῶν ἔστω καὶ εἷς μόνος, ὅστις θὰ μείνῃ ἀδιάφορος ὅτανἀποδειχθῇ ὅτι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ δὲν τηρεῖται ὁ νόμος, ὅτι δὲν εἶναι σεβαστὸν τὸ Σύνταγμα, ὅτι συμβαίνουν πράξεις προσβάλλουσαι τὰ ἀνθρώπινα δίκαια καὶ ὅτι παραμελοῦνται καὶ αἱ διατάξεις τοῦ ἱεροῦ δικαίου. Διότι πράγματι εἴς τινα μέρη ὁ νόμος προσβάλλεται, τὸ Σύνταγμα δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ παραμελεῖται τὸ ἱερὸν δίκαιον».

Εἰς τὰς φωνὰς τῶν Τούρκων: «Γεγονότα! Δῶσε γεγονότα!», ὁ Ἐμμανουηλίδης ἀπήντησε: «Δὲν εἶναι γεγονὸς ἡ ὠργανωμένη ἐγκατάστασις δῆθεν προσφύγων Τούρκων εἰς τὰ Ἑλληνικὰ χωρία; Νομίζω ὅτι διὰ τοὺς πρόσφυγας οὐδεὶς ὑπῆρχε λόγος νὰ προτιμηθοῦν τὰ Ἑλληνικὰ χωρία ἀντὶ παντὸς ἄλλου. Ἀπὸ τὸ Σκούταρι ἕως εἰς τὸν Περσικὸν κόλπονἀπέραντοι ἐκτείνονται αἱ ἀκαλλιέργητοι γαῖαι· τοὐναντίον δὲ σπανίως εὑρίσκει τις καλλιεργημένας. Δὲν ἦτο λοιπὸν ὀρθὸν νὰ παραβλέπωνται χέρσοι ἐκτάσεις ἀπέραντοι διὰ νὰ ἀποστέλλωνται οἱ πρόσφυγες εἰς τὰ Ἑλληνικὰ χωρία, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἐπροκάλεσε τόσα ἄτοπα. Ἡ τοιαύτη ἐγκατάστασις, ἂν δὲν ἔγινε μὲ τοιοῦτον σκοπόν, ποῖον σκοπὸν ἔχει;».

Ἐν συνεχείᾳ περιέγραψεν πῶς οἱ Τοῦρκοι πρόσφυγες ἠνάγκαζαν τοὺς Ἕλληνας νὰ μεταναστεύσουν ἐκ τῶν πατρίδων των. Ἦλθαν τὰ ἄγρια νὰ διώξουν τὰ ἥμερα...

Ἐμμανουλίδης: Ἐρωτῶ τὸν ὑπουργόν, ὁ ὁποῖος ἐπεσκέφθη τὰ μέρη ἐκεῖνα. Ἐὰν οἱ Ἕλληνες δὲν δύνανται νὰ ἐξέρχωνται εἰς τοὺς ἀγρούς, νὰ καλλιεργοῦν τοὺς κήπους καὶ τὰς ἀμπέλους αὐτῶν, θὰ ἀναγκασθοῦν νὰ μεταναστεύσουν διὰ νὰ ἀποφύγουν τὸν ἐκ πείνης θάνατον. Ἐρωτῶ λοιπὸν τὴν κυβέρνησιν ποῖα μέτρα ἔλαβεν αὕτη διὰ νὰ μεταβαίνουν οἱ εἰρημένοι ἐλευθέρως εἰς τοὺς ἀγρούς, κήπους καὶ ἀμπέλους αὐτῶν, καὶ νὰ καλλιεργοῦν τὰ κτήματά των; Ἀπὸ ἐπιστολὰς λίαν ἀξιοπίστων προσώπων ἐκ Σμύρνης πληροφοροῦμαι, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν δύνανται νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὰ χωρία των καὶ ὡς ἐκ τούτου πεινοῦν. (Φωναί: οὐδαμῶς, θόρυβος). Ἑπομένως καὶ οὗτοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μεταναστεύσουν.

Σεκὶπ Ἀρσλάν: Πόσαι χιλιάδες ἀνθρώπων;

Προέδρος: Παρακαλῶ. Ὁ ὑπουργὸς θὰ ἀπαντήσῃ· ὀλίγην ὑπομονήν.

Σεκὶπ Ἀρσλάν: Δὲν ἔγιναν σπουδαῖα γεγονότα· ὅλοι μετηνάστευσαν οἰκειοθελῶς.

Ἐμμανουηλίδης: Καὶ σᾶς φαίνεται μικρὸν τὸ γεγονὸς τῆς μεταναστεύσεως 150 χιλιάδων ἀνθρώπων;

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Σμύρνη παρουσίαζε τὴν εἰκόνα πολεμικοῦ στρατοπέδου. Χιλιάδες πρόσφυγες κατέφθαναν κάθε μέρα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, γυμνοί, ἀσθενεῖς καὶ νεαλέοι, καὶ ὁ Χρυσόστομος ἀνέπτυσσε τὸ μεγαλύτερον ὅριον τῆς καταπληκτικῆς του ἱκανότητος. Ὠργάνωσε τὸν «στρατὸν τῆς σωτηρίας» ἀπὸ ἐθελοντάς, τοὺς ὁποίους ἐφωδίαζε μὲ χρήματα, τρόφιμα καὶ εἴδη ρουχισμοῦ καὶ τοὺς ἀπέστελλεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀνατολῆς ἢ τὰ παράλια μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ περισυλλέξουν τοὺς πρόσφυγας καὶ νὰτοὺς μεταφέρουν στὴ Σμύρνη, ὅπου τοὺς ἐξησφάλιζε στέγην καὶ περίθαλψιν. Ὁ ἴδιος περιέτρεχε τὰ παράλια μὲ πλοιάρια καὶ ἀνεκάλυπτε πολλοὺς ποὺ ἦσαν κρυμμένοι σὲ σπήλαια, ἢ ἀνάμεσα στοὺς βράχους καὶ τοὺς μετέφερε στὴ Σμύρνη.

Πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ ἐξοντωθῇ μέχρις ἑνὸς ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς Μ. Ἀσίας, ὁ Βενιζέλος συνέλαβε τότε τὸ σχέδιον τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν πληθυσμῶν. Ἔκαμε τὴν σχετικὴν πρότασιν εἰς τὴν Τουρκικὴν κυβέρνησιν καὶ ἀπεφασίσθη νὰ συναντηθοῦν στὰς Βρυξέλλας, ὁ Βενιζέλος μὲ τὸν Ταλαάτ, διὰ νὰ ἐξετάσουν τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον θὰ μποροῦσαν νὰ διεξαχθῇ αὐτὴ ἡ ἀνταλλαγή.

Ἡ σκέψις ὅμως δὲν προχώρησε πρὸς τὴν πραγματοποίησιν. Ἡ δολοφονία τῶν διαδόχων τῆς Αὐστρίας εἰς τὸ Σεράγεβον καὶ ἡ ἐπίδοσις τοῦ αὐστριακοῦ τελεσιγράφου πρὸς τὴν Σερβίαν, ἀνέκοψαν τὴν προσπάθειαν τοῦ Βενιζέλου.

ΑΥΡΙΟΝ: Τρίτη ἐξορία τοῦ Χρυσοστόμου.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΙΣ

Ἀποφάσει τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου ΟΔΕΠ Αἰγίου τὴν 8ην Δεκεμβρίου 1963 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—11 π. μ. ἐν Πάτραις καὶ ἐν τῷ καταστήματι τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος (πλατεῖα Βασιλίσσης Ὄλγας) ἐκτίθενται εἰς πλειοδοτικὴν δι' ἐνσφραγίστων προσφορῶν δημοπρασίαν τετραετοῦς μισθώσεως τὰ ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2 οἰκόπεδα Ζ' τετραγώνου εἰς Ἅγιον Ἀλέξιον Πατρῶν.

Τῆς ἐγγραφῆς ὑποχρεώσεων καὶ λοιπῶν ὅρων δύνανται νὰ λάβωσιν γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ ὑποκ)τι τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ τῶν Γραφείων τῆς Τραπέζης

ΣΥΝΕΒΗ ΣΤΟ ΒΟΛΟ

Τὰ βάσανα ἑνὸς σωσία

Τοῦ κ. ΠΕΤΡΟΥ ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Μπῆκε στὸ γραφεῖο μου μὲ τὸ ὕφος τοῦ βασανισμένου καὶ μὲ τὸ πρόσωπο ἀνθρώπου ποὺ φανέρωνε πὼς ἔχασε κάτι πολύτιμο.

Ἔπεσε βαρὺς στὴν πρώτη πολυθρόνα ποὺ βρῆκε κοντά του κι' ἐνῷ περίμενα νὰ μοῦ μιλήσῃ γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς του, ἔβγαλε ἕνα βαθὺ στεναγμὸ καὶ κλείσθηκε στὴ σιωπή του.

Δὲν τὸ ὑπέθεσα, ἀλλὰ εἶμου νὰ βέβαιος ὅτι ὁ ἐπισκέπτης μου μὲ τὸ λυπημένο πρόσωπο ἦλθε γιὰ νὰ μοῦ πῇ κάτι ποὺ ἔχασε. Ἔμοιαζε μ' ἐκείνους ποὺ ἔρχονται στὰ γραφεῖα τῆς ἐφημερίδος γιὰ νὰ δώσουν ἀγγελία ἀπωλείας πολυτίμου ἀντικειμένου ἢ καὶ προσφιλοῦς συγγενοῦς... Τὸν ἐγνώριζα ἀπὸ χρόνια, προϊστάμενο ἀσφαλιστικοῦ Ὀργανισμοῦ, συνεργάτη στὶς τοπικὲς ἐφημερίδες, εὐϋπόληπτο πολίτη καὶ σεβαστὸ οἰκογενειάρχη. Ἤρθε ἕνα ὕφος συμπόνιας, γιὰ τὴν περίστασι καὶ τὸν ρώτησα:

— Τί σᾶς συμβαίνει, ποιόν ἐχάσατε;

Σήκωσε τὸ στενοχωρημένο του κεφάλι, μὲ κοίταξε στὰ μάτια, σὰν ν' ἀμφέβαλε ὅτι θὰ πίστευα στὴν ἀπάντησι ποὺ θὰ μοῦ ἔδινε καὶ μίλησε μὲ λύπη ἀνάμικτη μὲ ἀγανάκτησι

— Ποιόν ἔχασα, ρωτᾶτε; Τὸν ἑαυτό μου ἔχασα ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια! Ναί δὲν εἶμαι πιὰ ἐκεῖνος ποὺ εἶμαι... Ἔχασα τὴν προσωπικότητά μου, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἐκείνου ποὺ εἴμουνα. Γιὰ πολὺ κόσμο δὲν εἶμαι ἐκεῖνος ποὺ πράγματι εἶμαι, ἀλλὰ ὁ γιατρός..., καὶ ἀνέφερε τὸ ὄνομα γνωστοῦ συμπολίτου παθολόγου. Ἔπαυσα νὰμαι ὁ ἑαυτός μου, καὶ ξέρετε τί θὰ πῇ αὐτό, νὰ σᾶς χαιρετοῦν γιὰ κάποιον ἄλλον; Νὰ σᾶς ἐξυπηρετοῦν καὶ νὰ σᾶς ἐπιδαψιλεύουν περιποιήσεις γιὰ ἄλλον; Νὰ κάμητε, κοντολογῆς, ἀθελά σας πλαστοπροσωπεία;

Ὁμολογῶ ὅτι δὲν τὸν κατα λάβαινα καὶ γιὰ νὰ γίνῃ πιστευτός, ἄρχισε νὰ μοῦ διηγεῖται μὲ ὀνόματα καὶ χρονολογίας ἕνα σωρὸ περιστατικὰ γιὰ τὴν διπλῆ ὑπόστασι ποὺ εἶχε ἀθελήτως.

— Γιὰ τὸν μισὸ κόσμο εἶμαι ἐκεῖνος ποὺ πραγματικὰ εἶμαι, ἀλλὰ γιὰ τὸν ἄλλο μισὸ εἶμαι ὁ σωσίας μου.

—Καὶ μοιάζετε τόσο πολύ; τὸν ρώτησα.

— Νὰ σᾶς πῶ, ἐγὼ δὲν βρίσκω μεγάλη ὁμοιότητα, ἀλλὰ πολλοὶ βρίσκουν ὅτι μοιάζουμε σὰν δίδυμοι ἀδελφοὶ καὶ μερικοὶ σὰν δυὸ σταγόνες νεροῦ.

—Θὰ σᾶς ἀφηγηθῶ, εἶπε μερικὰ μόνο περιστατικὰ γιὰ νὰ πεισθῆτε τί τραβῶ ἀπ' αὐτὴ τὴν ὁμοιότητα. Καὶ ἄρχισε νὰ μοῦ ἀφηγῆται, τόπους, χρόνον καὶ ὀνόματα συμπολιτῶν καὶ συγγενῶν του ἀκόμη, ποὺ στὸ πρόσωπό του δὲν ἀναγνωρίζουν τὸν συνομιλητή μου ἀλλὰ τὸν σωσία του.

— Ἤρθε μιὰ μέρα, ἄρχισε νὰ λέγῃ, στὰ γραφεῖα μιᾶς πρωϊνῆς τοπικῆς ἐφημερίδος γιὰ νὰ διορθώσω τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια μιᾶς συνεργασίας μου. Μὲ ὑπεδέχθη ὁ συνάδελφός σας κ. Ντ. ὁ ὁποῖος τότε ἐξετέλει χρέη διαχειριστοῦ. Εἴμουνα πολὺ γνωστός του, διότι πολλὲς φορὲς εἶχε ἔλθῃ στὸ γραφεῖο μου γιὰ ρεπορτάζ. Ἔ, λοιπὸν μὲ πέρασε γιὰ τὸν σωσία μου καὶ ὀσφρανθεὶς δημοσίευσι ἐπὶ πληρωμῇ, ὕστερα ἀπὸ τὸ σχετικὸ κέρασμα καὶ ἄλλες περιποιήσεις, δὲν θέλησε νὰ χάσῃ καὶ τὴν εὐκαιρία καὶ νὰ μὲρωτήσῃ σὰν γιατρό γιὰ κάτι ζάλες ποὺ τὸν βασάνιζαν ἐκεῖνες τίς ἡμέρες. Θεώρησα ὅτι θἆταν προσβλητικό γιὰ τὸν συνάδελφό σας νὰ τοῦ πῶ ὅτι δὲν εἴμουνα ὁ ἀσκληπιάδης γιὰ τὸν ὁποῖον μὲ ἐνόμιζε. Καὶ γιὰ νὰ μὴ ἀφίσω ἀναπάντητη τὴν ἐρώτησί του τοῦ εἶπα ὅτι μὲ τίς ζέστες ποὺ εἴχαμε τίς ἡμέρες ἐκεῖνες αὐτὸ συνέβαινε σὲ πολλοὺς καὶ τοῦ συνέστησα νὰ παίρνῃ ἀσπιρίνες. Στὰ πλατανίδια συνέχισε, ἐπρόκειτο νὰ ἐκδράμω μὲ τὴν οἰκογένειά μου μιὰ Κυριακὴ πρωΐ. Τὸ λεωφορεῖο τῆς γραμμῆς μόλις εἶχε φύγῃ καὶ τὸ ἑπόμενο θὰ ἔφευγε μετὰ μίαν ὥρα. Πρὸς χάριν μου ὁ πράκτωρ κ. Ζ. δρομολόγησε ἀμέσως ἄλλο, διότι, ὅπως μοῦ εἶπε, κάποτε ἀπὸ μιὰ σωστὴ διάγνωσι ποὺ ἔκαμα τοῦ ἔσωσα τὴ ζωή! Κάποια ἄλλη μέρα περίμενα στὴ στάσι τὸ λεωφορεῖο γιὰ νὰ πάω στὸ σπίτι μου ὅπως γινότανε πάντοτε. Περιεργο ἐφάνη αὐτὸ στὸν φίλο μου ἔμπορο. Σ. ὁ ὁποῖος δὲν παρέλειψε νὰ μὲ ρωτήσῃ:

— Καὶ τὸ γιωταχί σου τί τὸ ἔκαμες; ἀσφαλῶς τὸ πῆγες στὸ γαράζ γιὰ ἐπισκευή.

Ποτέ μου δὲν εἶχα χρησιμοποιήσει ὄχι κοῦρσα ἀλλὰ καὶ μοτοσακό μὲ τὰ ὁποῖα κυκλοφορεῖ ὁ σωσίας μου. Καὶ τὸ περίεργο εἶναι ὅτι καὶ συγγενεῖς μου ἀκόμη περνοῦν τὸν σωσία μου γιὰ μένα. «Ἀπό τότε ποὺ πῆρες γιωταχί, μοῦ παραπονέθηκε μιὰ μέρα ἡ κ. Ι. Π. μὲ βλέπῃς καὶ δὲν μὲ χαιρετᾶς καὶ μὲ προσπερνᾶς μὲ τὸ ἀμάξι σου καὶ μὲ λασπώνεις ἢ μὲ γεμίζεις σκόνη». Ἄντε τώρανὰ ἐξηγῆς σ' ὅλον τὸ κόσμο ὅτι δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ «κουρσάρος», ἀλλ' ὁ σωσίας μου καὶ νὰ τοὺς ταπεινώνῃς ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ξεχωρίσουν δυὸ ἀνθρώπους ποὺ στὸ κάτω τῆς γραφῆς δὲν εἶναι καὶ δίδυμοι γιὰ νὰ μοιάζουν τόσο πολύ.

Ἄναψε τσιγάρο συνομιλητής μου, φανερὰ στενοχωρημένος καὶ περίμενε νὰ τοῦ πῶ κάτι, νὰ τοῦ δώσω μιὰ συμβουλὴ γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ὁμοιότητος ποὺ τὸν βασάνιζε καὶ τοῦ δημιουργοῦσε καθημερινῶς προβλήματα. Ἀλλὰ τί νὰ τοῦ ἔλεγα;

—Θεωρῶ τὸν ἑαυτό μου ἔνοχο. Διαπράττω κάποιο ἀδίκημα, εἶπε. Λαμβάνω κάτι ποὺ δὲν μοῦ ἀνήκει, συνεπῶς εἶναι σὰν νὰ κλέβω. Στὰ κρεοπωλεῖα στὰ ψαράδικα, στὰ μανάβικα, γενικῶς σ' ὅλα τὰ μαγαζιάμοῦ δίδουν ὅ,τι καλλίτερο ἔχουν, διότι μὲ νομίζουν γιὰ τὸν σωσία μου. Καὶ ἀντιλαμβάνεσθε πόσο μὲ στενοχωρεῖ αὐτό, διότι ἡ καλή ἐξυπηρέτησις δὲν γίνεται πρὸς τὸ ἄτομό μου, γιὰ μένα, ἀλλὰ γιὰ κεῖνον, τὸν σωσία μου. Ξέρεις σὲ πόσο δύσκολη θέσι βρίσκομαι ὅταν πηγαίνοντας στὰ φαρμακεῖα ν' ἀγοράσω μερικὰ φάρμακα ἢ καὶ καλλυντικὰ γιὰ τὴν γυναίκα μου καὶ μὲ ἕνα χαμόγελο ὁ φαρμακοποιός νὰ μὴ δέχεται χρήματα, διὰ τὸν λόγον ὅτι μὲ ἐκλαμβάνει γιὰ τὸν γιατρό σωσία μου, καὶ ὡς γνωστόν οἱ φαρμακοποιοί, ἀπὸ τοὺς γιατροὺς δὲν δέχονται λεπτά. Ἔτσι ἀναγκάζομαι νὰ δέχωμαι τὰ «δῶρα» αὐτά, διότι νομίζω ὅτι θἀπροσβάλω τὸν δωρητή ὅταν τοῦ πῶ «Κύριε φαρμακοποιέ τάδε δὲν εἶμαι ὁ γιατρός δεῖνα, ἀλλὰ κάποιος τελείως ξένος μὲ κεῖνον!

Ἔσθησε τὸ τσιγάρο του μὲ περισσότερη στενοχώρια μὲ ὅση τὸ ἄναψε καὶ σηκώθηκε νὰ φύγῃ.

— Λοιπόν, τί μὲ συμβουλεύετε νὰ κάμω; μὲ ρώτησε.

— Ν' ἀλλάξῃς προσωπικότητα. Πῶς νὰ σοῦ πῶ... Νά, ν' ἀλλάξῃς φυσιογνωμία...

— Δηλαδή ν' ἀφίσω μοῦσι; Ἔ, τότε εἶναι ποὺ γιὰ πολὺ περισσότερο κόσμο θὰ εἶμαι ὁ γιατρός, διότι ὅπως ξέρεις πολλοί γιατροί ὅταν γηράσουν ἀφίνουν μοῦσι ὅπως στὴν παλιὰ καλὴ ἐποχή. Τώρα ἀκούω μιὰ δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα τὸ «καλή μέρα γιατρέ», τότε θὰ μὲ τραβοῦνε στὰ σπίτια γιὰ νὰ ἐξετάσω τὸν συγγενῆ τους, ποὺ ἐδῶ ποὺ τὰ λέμε ἔγινε κι' αὐτὸ πρό ἡμερῶν, ὅταν κάποιος συμπολίτης μὲ φρύδια πυκνὰ καὶ μαῦρα σὰν μουστάκια μὲ συνάντησε στὸ δρόμο καὶ μὲ καλοῦσε στό σπίτι του νὰ πηγαίνω νὰ ἐξετάσω τὴν ἄρρωστη γυναίκα του. Τὸν ἀπέφυγε λέγοντάς του ὅτι, ὅσο ἦταν αὐτός ὁ Καραμανλῆς μετὸνόποιον ἔμοιαζε λίγο, ἄλλο τόσο εἴμουνα κι' ἐγὼ ὁ γιατρός, γιὰ τὸν ὁποῖο μὲ καλοῦσε γιὰ νὰ ἐξετάσω τὸν ἄρρωστό του...

Π. Χ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΑΡΤΟΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

Β. ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

ΡΗΓΑ ΦΕΡΡΑΙΟΥ 81

ΤΗΛ. 21—98

ΠΑΤΡΑΙ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ
ΧΑΡΤΟΣΑΚΚΟΥΛΩΝ

ΜΠΟΡΝΤΕΝ ΝΤΗΛ

Το φράγμα

(Ὑπόθεσις Ἀλελώσου στὴν Ἀμερική)

Τὸ ἀριστούργημα τῆς ἀμερικανικῆς φιλολογίας

50ὸν

Ὁ Νόξ πῆγε στὸ παράθυρο καὶ κύτταξε ἔξω.

—Βλέπεις ἐκεῖ πέρα; εἶπε. Ἐκείνη τὴ μπολντόζα; Πάνω σ' αὐτὴν κάνω κι' ἐγὼ τὸ μέρος μου σ' αὐτὸ τὸ τεράστιο ἔργο. Ἔχω φτειάξει πιὰ τὴ ζωή μου.

Μὰ κι' ἐγὼ σοῦ δίνω τὴν εὐκαιρία νὰ φτειάξῃς ἕνα φράγμα. Τὸ δικό μας.

Ὁ Νόξ κούνησε ἀπελπισμένα τὸ κεφάλι του. Δὲν ἦταν τὸ ἴδιο.

Ὁ Μάθιου προσπάθησε νὰ τὸν πείσῃ. Σ' ἕνα χρόνο τὸ φράγμα θὰ τέλειωνε κι' ἐκεῖνος θὰ γύριζε πίσω στὸ σπίτι. Ἔτσι ἡ μπολντόζα θὰ τοῦ ἦταν ἄχρηστη πιά.

—Σ' ἕνα μῆνα φεύγω γι' ἄλλο μέρος, εἶπε ὁ Νόξ. Ὅταν δοῦν τὸ ἔργο τῆς Ἑταιρείας θὰ κάνουν κι' ἄλλοῦ τὸ ἴδιο.

Ὁ Μάθιου πῆγε κοντὰ στὸ παράθυρο νὰ πάρῃ λίγο ἀέρα. Ὁ πονοκέφαλος εἶχε δυναμώσει ἀκριβῶς πάνω ἀπ' τὰ μάτια καὶ τὰ μηνίγγια του χτυποῦσαν.

—Τότε δὲν εἶσαι γυιός μου, εἶπε.

Οἱ λέξεις βγῆκαν γρήγορα ἀπ' τὸ στόμα του. Σήκωσε τὸ χέρι του νὰ τὸν χτυπήσῃ μὰ συγκρατήθηκε. Ὁ Νόξ εἶχε γίνει ἄσπρος σὰν πανὶ κι εἶχε σηκώσει τὰ χέρια του γιὰ νὰ προφυλαχθῇ.

Τὸ αἷμα εἶχε ἀνεβεῖ στὸ κεφάλι τοῦ Μάθιου κι ὁ πόνος τοῦ τριβέλιζε τὸ μυαλό. Γιὰ μιὰ στιγμὴ τρίκλισε κι' ὁ Νόξ ἔβαλε τὸ χέρι του στὸν ὦμο του γιὰ νὰ τὸν πιάσῃ μὰ ὁ Μάθιου τὸν ἔσπρωξε πέρα.

—Ἄφησέ με ἥσυχο, εἶπε. Ἔπειτα μαλάκωσε.

—Νόξ, ξαναεῖπε. Δὲν ἤρθα νὰ σὲ διατάξω. Ἦρθα νὰ σὲ παρακαλέσω. Δὲν σὲ θέλω ἁπλῶς, σὲ χρειάζομαι. Ὁ Ράϊς ἔφυγε, Νόξ. Γιὰ πάντα καὶ δὲν μπορῶ νὰ τὸν καλέσω σπίτι ὅπως ἐσένα.

—Δὲν μπορῶ νὰ κάνω τίποτα πατέρα, εἶπε μαλακά. Ἔχω ὑπογράψει συμβόλαια γιὰ νὰ φύγω. Ὅμως ὁ Τζὲς Τζὼν θὰ γυρίσῃ ὅπου νἆναι.

—Μὰ σᾶς χρειάζομαι καὶ τοὺς δυό. Εἶμαι γέρος πιὰ Νόξ κι' ἕνας γέρος ἔχει ἀνάγκη τὰ παιδιά του.

Ἀλλὰ ὁ Νόξ ἔμεινε ἀλύγιστος. Ἔνοιωθε μάλιστα θυμὸ ποὺ ὁ πατέρας του εἶχε χρησιμοποιήσει τέτοια λόγια γιὰ νὰ τὸν νικήσῃ.

—Σοῦ εἶπα δὲν μπορῶ, ἐπανέλαβε.

Ὁ Μάθιου δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πιστέψῃ. Εἶχε τὴν πεποίθησι πὼς ὅταν θὰ ζητοῦσε τὴ βοήθεια τῶν παιδιῶν του, ἐκεῖνα θἄτρεχαν ἀμέσως.

—Ὥστε δὲν θἄρθῃς; εἶπε ἀργά.

—Πατέρα δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζῃς πὼς θὰ χτίσῃς αὐτὸ τὸ φράγμα, εἶπε ὁ Νόξ γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐρώτ